

Brüssel, 14.9.2016
COM(2016) 595 final

2016/0279 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

mis käsitleb teatavate autoriõiguse või sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiade piiriülest vahetamist liidu ja kolmandate riikide vahel pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute huvides

SELETUSKIRI

1. ETTEPANeku TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kavandatud määrus võimaldab Euroopa Liidul täita rahvusvahelist kohustust, mis on võetud Marrakechi lepinguga, mis käsitleb avaldatud teostele juurdepääsu lihtsustamist nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele („Marrakechi leping“). Marrakechi leping võeti vastu 2013. aastal Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioonis (IPO), et lihtsustada raamatute ja muude kättesaadavas vormis trükiste kättesaadavust ja piiriülest vahetamist kogu maailmas. Liit kirjutas lepingule alla 2014. aasta aprillis¹. Lepingu kohaselt tuleb lepinguosalistel nägemispuudega ja trükikirja lugemise puudega inimeste huvides teha autoriõigusest ja sellega kaasnevatest õigustest erandeid või neid piirata ning sellega nähakse ette erivormingutes raamatute, sealhulgas heliraamatute, ja muude trükiste piiriülene vahetamine lepinguosalisest riikide vahel.

Euroopa Liit on seega võtnud poliitilise kohustuse lepingut rakendada, mida nii nõukogu kui ka Euroopa Parlament on jätkuvalt tõhustanud. Komisjon esitas omalt poolt ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus ratifitseerida Marrakechi leping liidu poolt 2014. aasta oktoobris. 2015. aasta mais esitas nõukogu komisjonile Euroopa Liidu toimimise lepingu („ELi toimimise leping“) artikli 241 kohaselt taotluse, milles ta rõhutas oma täielikku pühendumust jõustada Marrakechi leping kiiresti ja palus komisjonil esitada viivitamata seadusandlik ettepanek liidu õigusraamistiku lepingu kohaseks muutmiseks.

Marrakechi lepingu alusel soodustatud isikutel, st inimestel, kes on pimedad, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega, võib olla raskusi autoriõiguse või sellega kaasnevate õigustega kaitstud raamatute või muude trükiste kasutamisel. Sellises vormis raamatute kättesaadavus, mida trükikirja lugemise puudega inimestel on võimalik kasutada, on hinnanguliselt 7 %² kuni 20 %³, vaatamata asjaolule, et digitaaltehnoloogia hõlbustab oluliselt niisuguses vormis trükiste avaldamist⁴. Kättesaadavate vormide hulka kuuluvad näiteks raamatud, mis on rahvusvahelises pimedate kirjas või suures kirjas, e-raamatud, heliraamatud, audiokirjeldused ja raadioprogrammid.

Marrakechi leping kohustab lepinguosalisi esiteks viima siseriiklikud õigusnormid lepinguga kooskõlla ja teiseks võimaldama riiklike erandite ja piirangute alusel kättesaadavas vormis koopiate piiriülest vahetamist lepinguosalisest kolmandate riikidega. Selleks et rakendada Marrakechi lepingut liidus, on direktiivis [...] liikmesriikidele ette nähtud kohustus kehtestada lepingu alusel soodustatud isikute huvides kohustuslik erand õiguste omajate teatavatest õigustest, mis on liidu õigusaktidega ühtlustatud, ja tagada siseturul erivormis teavikutele piiriülene juurdepääs. Kavandatud määruse eesmärk on rakendada liidule Marrakechi lepingust tulenevaid kohustusi seoses kättesaadavas vormis koopiate vahetamisega liidu ja Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikide vahel lepingu alusel soodustatud isikute huvides.

¹ Nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsus, mis käsitleb Marrakechi lepingu (avaldatud teostele juurdepääsu lihtsustamise kohta nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele) Euroopa Liidu nimel allkirjastamist (ELT L 115, 17.4.2014, lk 1).

² LISU Royal National Institute of Blind People (RNIB) „Availability of accessible publications - 2011 update“, oktoober 2011.

³ Catherine Meyer-Lereculeur „Exception „handicap“ au droit d’auteur et développement de l’offre de publications accessibles à l’ère numérique“, mai 2013.

⁴ Need arvud viitavad sellele, et raamatud ja muud trükised on juurdepääsetavad teatavates, aga mitte kõigis kättesaadavates vormides.

Niisiis tagatakse kavandatud määrusega, et kättesaadavas vormis koopiaid, mis on valmistatud ükskõik millises liikmesriigis direktiivi [...] kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide alusel, on võimalik eksportida Marrakechi lepingu osalisest kolmandasse riiki. Lisaks võimaldab määrus Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis lepingu kohaselt valmistatud kättesaadavas vormis koopiade importimist liidus elavate lepingu alusel soodustatud isikute huvides. Liidus asuvatel lepingu alusel soodustatud isikutel ja volitatud üksustel peaks olema võimalik selliseid koopiaid saada ning need koopiad peaksid siseturul ringlema samadel tingimustel nagu kättesaadavas vormis koopiad, mis on valmistatud liidus direktiivi [...] kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide alusel.

Kavandatud määrus on kooskõlas ka nende ELi kohustustega, mis tulenevad ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonist. ELi suhtes on ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon nõukogu otsuse 2010/48/EÜ⁵ kohaselt siduv alates 2011. aasta jaanuarist. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni sätted on seega lahutamatu osa liidu õiguskorrast. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis on ette nähtud teabele juurdepääsu õigus ja puuetega inimeste õigus osaleda kultuurielus teistega võrdsetel alustel. Konventsiooni artikli 30 kohaselt tuleb konventsiooniosalistel võtta kooskõlas rahvusvahelise õigusega kõik asjakohased meetmed, tagamaks, et intellektuaalomandi õigusi kaitsvad seadused ei takista ebamõistlikult või diskrimineerivalt puuetega inimeste juurdepääsu kultuurimaterjalidele. Euroopa Liidu esialgse aruande lõppjärel dustes,⁶ mis võeti vastu 4. septembril 2015, julgustas ÜRO puuetega inimeste õiguste komitee liitu võtma kõik Marrakechi lepingu rakendamiseks vajalikud meetmed nii kiiresti kui võimalik.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas kehtivate sätetega**

Kavandatud määrus käsitleb teatavat autoriõigusega kaitstud infosisu kandvate kättesaadavas vormis koopiade vahetamist Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikidega. Koos direktiiviga [...] on selle eesmärk niisiis rakendada Marrakechi lepingu sätteid liidu õiguses. Kavandatud määrus on esimene ELi õigusakt, millega kehtestatakse sätted konkreetselt kättesaadavas vormis koopiade rahvusvaheliseks vahetamiseks soodustatud isikute huvides.

- **Kooskõla liidu muude poliitikavaldkondadega**

Kavandatud määruse ja direktiiviga [...] täidab liit oma kohustusi seoses eespool osutatud eesmärgiga puudega inimesi kaasata. See on kooskõlas selle valdkonna muude ELi õigusaktide ja poliitikameetmetega.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 207.

- **Proportsionaalsus**

Liit on kohustatud järgima talle Marrakechi lepingust tulenevaid rahvusvahelisi kohustusi. Käesoleva määruse eesmärk on rakendada lepingu sätteid, mis käsitlevad kättesaadavas vormis koopiade vahetamist lepingu osalisest kolmandate riikidega. Selliseid meetmeid võib

⁵ Nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsus 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 35).

⁶ CRPD/C/EU/CO/1, kättesaadav aadressil: http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRPD/Shared%20Documents/EUR/CRPD_C_EU_CO_1_21617_E.doc.

võtta üksnes liidu tasandil, kuna teoste ja muu kaitstud materjali kättesaadavas vormis koopiade vahetamine on seotud intellektuaalomandi kaubandusaspektidega. Seega on määrus ainuke sobiv õigusakt. Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttele ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- **Vahendi valik**

Kavandatud õigusakt on määrus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 207.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Järelhindamised / kehtivate õigusaktide toimivuskontroll**

Kavandatud määruse eesmärk on täita uusi rahvusvahelisi kohustusi osas, mis puudutab liidu õigust. Selles valdkonnas kehtivate Euroopa Liidu õigusaktide tagasiulatuv hindamine ei ole seetõttu asjakohane ega käesoleval juhul vajalik. Siiski on arvesse võetud olemasolevat teavet asjaomaste Euroopa Liidu õigusaktide kohta, eeskätt avalike konsultatsioonide tulemusi ning kättesaadavaid eksperdiarvamusi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Seoses kavandatud määrusega, millega rakendatakse rahvusvahelisi sätteid, ei toimunud konkreetseid arutelusid sidusrühmadega. Osana komisjoni läbi viidud ulatuslikust avalikust konsultatsioonist autoriõigust käsitlevate ELi eeskirjade läbivaatamiseks, mis toimus ajavahemikus detsember 2013 kuni märts 2014, käsitleti ka puudega inimeste huvides kehtestatavaid piiranguid ja erandeid ning juurdepääsu kättesaadavas vormis koopiatele ja nende levitamist ning sellega seoses viidati ka Marrakechi lepingule⁷. Muude tegurite hulgas osutasid lõppkasutajate, tarbijate ja institutsionaalsete kasutajate (sh puudega inimeste vajadustega tegelevad organisatsioonid ja raamatukogud) seisukohad sellele, et liikmesriikides kehtivad erineva ulatusega erandid ja piirangud, mis muudab keeruliseks õiguskindluse tagamise autoriõigusest tehtud siseriikliku erandi või piirangu alusel valmistatud kättesaadavas vormis teavikute eksportimisel ja importimisel. Kõik need institutsionaalsed vastajad olid seisukohal, et Marrakechi lepinguga oleks võimalik need mured piisavalt lahendada. Õiguste omajad ja kollektiivse esindamise organisatsioonid leidsid üldiselt, et liidu õiguses ette nähtud valikulise erandi või piirangu siseriiklikus õiguses rakendamise ei ole probleeme. Lisaks märkisid nad, et olemasolevad turumehhanismid võimaldavad tõhusalt lahendada puudega inimeste jaoks teostele juurdepääsuga seotud probleeme. Seda seisukohta ei jaganud lõppkasutajad, tarbijad ega institutsionaalsed kasutajad.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Käesoleva ettepaneku koostamiseks ei kogutud eraldi eksperdiarvamusi. Komisjon võttis arvesse 2013. aasta uuringut direktiivi 2001/29/EÜ kohaldamise kohta,⁸ milles ta muu hulgas

⁷ Aruanne Euroopa autoriõiguse eeskirjade läbivaatamise teemalise avaliku konsultatsiooni tulemuste kohta, juuli 2014, lk 61–63. http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/copyright-rules/index_en.htm

⁸ „Uuring direktiivi 2001/29/EÜ (autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas) kohaldamise kohta, detsember 2013, De Wolf ja partnerid, kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/docs/studies/131216_study_en.pdf, lk 417 jj.

hindas direktiivi artikli 5 lõike 3 punkti b kohase puudega inimeste huvides tehtava valikulise erandi või piirangu kohaldamist 11 liikmesriigis.

- **Mõju hindamine**

Kavandatud määruses käsitletakse Marrakechi lepingu mõju kättesaadavas vormis koopiate vahetamisele kolmandate riikidega ja selle eesmärk on viia liidu õigus selles küsimuses Marrakechi lepinguga kooskõlla. Parema õigusloome suunistes⁹ ei nõuta mõju hindamise läbiviimist juhul, kui komisjonil puudub poliitilise sisu osas kaalutlusõigus.

- **Põhiõigused**

Kavandatud direktiiviga toetatakse puudega inimeste õigust saada kasu meetmetest, mille eesmärk on tagada nende iseseisvus, sotsiaalne ja tööalane integratsioon ning osalemine ühiskonnaelus, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 26 (edaspidi „harta“). Määrus kajastab ka liidu poolt ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni alusel võetud kohustusi. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga tagatakse puudega inimestele õigus saada teabele juurdepääs ning õigus osaleda kultuuri-, majandus- ja ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. Seda silmas pidades on põhjendatud õiguste omajate omandiõiguse piiramine hartast tulenevate kohustuste täitmiseks¹⁰.

Ettepanekul on piiratud mõju autoriõigusele kui omandiõigusele, nagu seda on tunnustatud hartas (artikli 17 lõige 2)¹¹. Sellega seoses väärib märkimist, et direktiiviga [...] kehtestati ettepaneku alusel soodustatud isikute huvides kohustuslik erand autoriõigusest. Kõnealuse määruse mõju on seega piiratud Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikidega kättesaadavas vormis koopiate vahetamise reguleerimisega.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekul puudub mõju liidu eelarvele.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Kooskõlas parema õigusloome suunistega ja mitte varem kui viie aasta möödumisel kuupäevast, millest alates määrus kohaldamisele kuulub, viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajadusel järeldustele ettepanekud määruse muutmiseks. Komisjon viib samuti läbi direktiivi hindamise [...].

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Artiklis 1 täpsustatakse kavandatava määruse reguleerimiseset ja kohaldamisala. Kavandatud määrus reguleerib teatavate autoriõiguse või sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiate vahetamist liidu ja Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikide vahel vastavalt Marrakechi lepingule.

⁹ SWD(2015) 111 final.

¹⁰ Harta artikli 52 lõike 1 kohaselt tohib hartaga tunnustatud vabaduste teostamist piirata juhul, kui need piirangud on i) ette nähtud seadusega; ja ii) kooskõlas nimetatud õiguste ja vabaduste olemusega. Lisaks peavad piirangud olema (iii) „kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega“ ja neid võib „seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi“.

¹¹ ELT C 83, 30.3.2010, lk 389–403.

Artiklis 2 on defineeritud mõisted „teos või muu materjal“, „soodustatud isik“, „kättesaadavas vormis koopia“ ja „volitatud üksus“ kavandatud määruse tähenduses.

Artikkel 3 reguleerib kättesaadavas vormis koopiate eksportimist liidust kolmandatesse riikidesse.

Artikkel 4 reguleerib kättesaadavas vormis koopiate importimist kolmandatest riikidest liitu.

Artikli 5 eesmärk on täpsustada volitatud üksuste kohustusi, mida nad peavad täitma juhul, kui nad vahetavad kättesaadavas vormis koopiaid kolmandate riikidega.

Artikkel 6 on sätestatud isikuandmete kaitse suhtes kohaldatavad eeskirjad.

Artiklis 7 on sätestatud määruse hindamise kord vastavalt parema õigusloome eeskirjadele.

Artiklis 8 on sätestatud määruse jõustumine ja artiklis 9 selle ajaline kohaldamisala.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

mis käsitleb teatavate autoriõiguse või sellega kaasnevate õigustega kaitstud teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiote piiriülest vahetamist liidu ja kolmandate riikide vahel pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute huvides

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 207,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Pimedad ja nägemispuude või muu trükikirja lugemise puudega inimesed puutuvad raamatutele ja muudele trükistele juurdepääsul siiani kokku paljude takistustega. Vajadust suurendada sellistele isikutele kättesaadavas vormis teoste ja muu kaitstud materjali hulka ning tõhustada nende teoste ja muu kaitstud materjali ringlemist ja levitamist on tunnustatud rahvusvahelisel tasandil. Marrakechi leping, mis käsitleb avaldatud teostele juurdepääsu lihtsustamist nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele („Marrakechi leping“) kirjutati liidu nimel alla 30. aprillil 2014¹². Lepingu kohaselt tuleb lepinguosalistel näha autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste omajate ainuõiguste suhtes ette erandid või piirangud, mis käsitlevad teatavate teoste või muu materjali kättesaadavas vormis valmistamist ja levitamist ning selliste kättesaadavas vormis koopiote piiriülest vahetamist. Marrakechi lepingu alusel soodustatud isikud on inimesed, kes on pimedad või kellel on nägemis-, taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, mis takistab neid trükiseid lugemast samamoodi kui isikud, kellel sellist puuet ei ole, või kes ei ole füüsilise puude tõttu suutelised raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama.
- (2) Direktiivi [...] eesmärk on rakendada ühtlustatud viisil liidule Marrakechi lepingust tulenevaid kohustusi, et suurendada lepingu alusel soodustatud isikute jaoks juurdepääsu kättesaadavas vormis koopiotele ja edendada nende koopiote ringlust siseturul. Direktiivis on liikmesriikidele ette nähtud kohustus kehtestada erand teatavatest õiguste omajate õigustest, mida on liidu õigusaktidega ühtlustatud. Määruse eesmärk on rakendada lepingu alusel soodustatud isikute huvides Marrakechi lepinguga sätestatud kohustusi seoses kättesaadavas vormis koopiote ekspordi ja impordiga liidu ja Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikide vahel ning kehtestada sellise ekspordi ja impordi tingimused. Selliseid meetmeid võib võtta

¹² Nõukogu 14. aprilli 2014. aasta otsus, mis käsitleb Marrakechi lepingu (avaldatud teostele juurdepääsu lihtsustamise kohta nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikutele) Euroopa Liidu nimel allkirjastamist. ELT L 335, 17.12.2011, lk 1.

üksnes liidu tasandil, kuna teoste ja muu materjali kättesaadavas vormis koopiade vahetamine on seotud intellektuaalomandi kaubandusaspektidega. Määrus on ainus asjakohane õigusakt.

- (3) Määrusega tuleks tagada, et raamatute, ajakirjade, ajalehtede ja muude trükiste ning nootide ja muu materjali kättesaadavas vormis koopiaid, mis on valmistatud ükskõik millises liikmesriigis direktiivi [...] kohaselt vastu võetud siseriiklike õigusnormide alusel, on võimalik eksportida Marrakechi lepingu osalisest kolmandasse riiki. Kättesaadavate vormide hulka kuuluvad näiteks raamatud, mis on rahvusvahelises pimedate kirjas või suures kirjas, kohandatud e-raamatud, audioraamatud ja raadioprogrammid. Kättesaadavas vormis koopiaid peaks kolmandas riigis asuvatele trükikirja lugemise puudega inimestele või volitatud üksustele levitama, edastama või kättesaadavaks tegema ainult liidus asuvad volitatud üksused mittetulunduslikul alusel.
- (4) Käesoleva määrusega tuleks ette näha ka Marrakechi lepingu rakendamise alusel valmistatud kättesaadavas vormis koopiade importimine ja juurdepääs neile koopiatele liidus asuvate lepingu alusel soodustatud isikute ja volitatud üksuste poolt trükikirja lugemise puudega inimeste huvides. Neid kättesaadavas vormis koopiaid peaks olema võimalik levitada siseturul samadel tingimustel nagu liidus direktiivi [...] alusel valmistatud kättesaadavas vormis koopiaid.
- (5) Selleks et parandada juurdepääsu kättesaadavas vormis koopiatele ning hoida ära teoste ja muu materjali ebaseaduslikku levitamist, peaksid volitatud üksused, kes kättesaadavas vormis koopiaid levitavad ja kättesaadavaks teevad, täitma teatavaid kohustusi.
- (6) Kui käesoleva määruse alusel töödeldakse isikuandmeid, siis tuleb seda tehes järgida põhiõigusi, sealhulgas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8 sätestatud õigust era- ja pereelu austamisele ja isikuandmete kaitsele, ja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 95/46/EÜ,¹³ millega reguleeritakse isikuandmete töötlemist, kui seda teevad volitatud üksused käesoleva määruse raames liikmesriikide pädevate ametiasutuste, eeskätt liikmesriikide määratud sõltumatute ametiasutuste järelevalve all.
- (7) ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, mille osaline EL on, tagatakse puudega inimestele õigus saada teabele juurdepääs ning osaleda kultuuri-, majandus- ja ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt tuleb konventsiooniosalistel võtta kooskõlas rahvusvahelise õigusega kõik asjakohased meetmed, tagamaks, et intellektuaalomandi õigusi kaitsvad õigusaktid ei takista ebamõistlikult või diskrimineerivalt puuetega inimeste juurdepääsu kultuurimaterjalidele.
- (8) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Seepärast tuleks käesolevat määrust tõlgendada ja kohaldada kooskõlas nende õiguste ja põhimõtetega.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse eeskirjad teatavate teoste või muu materjali kättesaadavas vormis koopiate piiriüleseks vahetamiseks liidu ja Marrakechi lepingu osalisest kolmandate riikide vahel ilma õiguste omaja loata pimedate, nägemispuudega või muu trükikirja lugemise puudega isikute huvides.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „teos või muu materjal“ – raamatu, ajakirja, ajalehe või muu trükise kujul olev teos, sealhulgas noodid, ning selle teosega seotud illustratsioonid mis tahes andmekandjal, kaasa arvatud helikandjal, nagu heliraamatud, mis on kaitstud autoriõigusega või autoriõigusega kaasnevate õigustega ja on avaldatud või muul viisil seaduslikul viisil üldsusele kättesaadavaks tehtud;
- (2) „soodustatud isik“:
 - (a) isik, kes on pime;
 - (b) isik, kellel on nägemispuue, mida ei saa ravida nii, et talle oleks tagatud nägemisvõime, mis on sisuliselt samaväärne sellise isiku nägemisvõimega, kellel niisugust puuet ei ole;
 - (c) isik, kellel on taju- või lugemispuue, sealhulgas düsleksia, ning kes seetõttu ei ole suuteline trükitud teoseid lugema sisuliselt samal tasemel nagu isik, kellel sellist häiret või puuet ei ole; või
 - (d) isik, kes on füüsilise puude tõttu võimetu raamatut hoidma või käsitsema või silmi lugemiseks vajalikul määral fookustama või liigutama;
- (3) „kättesaadavas vormis koopia“ – teose või muu materjali koopia, mis on esitatud alternatiivsel viisil või alternatiivses vormis ja mis võimaldab soodustatud isikul teosele või muule materjalile ligi pääseda ja teha seda muu hulgas sama lihtsalt ja mugavalt, kui seda on võimalik teha isikul, kellel ei ole lõikes 2 osutatud nägemispuuet ega muud puuet;
- (4) „volitatud üksus“ – organisatsioon, mis pakub soodustatud isikutele haridust, väljaõpet, kohandatud lugemist või juurdepääsu teabele mittetulunduslikul alusel oma põhitegevusena või ühena oma põhitegevustest või seoses avalikke huvisid teenivate ülesannete täitmisega.

Artikkel 3

Kättesaadavas vormis koopiate eksport kolmandatesse riikidesse

Liikmesriigis asuv volitatud üksus võib soodustatud isikutele või Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuvatele volitatud üksustele levitada, edastada või kättesaadavaks teha kättesaadavas vormis koopiaid, mis on valmistatud direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt.

Artikkel 4

Kättesaadavas vormis olevate koopiate import kolmandatest riikidest

Soodustatud isik või liikmesriigis asuv volitatud üksus võib sellist kättesaadavas vormis koopiat, mille on soodustatud isikule või volitatud üksusele levitanud, edastanud või kättesaadavaks teinud Marrakechi lepingu osalisest kolmandas riigis asuv volitatud üksus, importida või selle muul viisil omandada või saada sellele juurdepääsu ning seda direktiivi [...] alusel vastu võetud siseriiklike õigusnormide kohaselt kasutada.

Artikkel 5

Volitatud üksuste kohustused

1. Liikmesriigis asuv volitatud üksus, kes teeb artiklites 3 ja 4 osutatud toiminguid, tagab, et ta:
 - (a) levitab või edastab kättesaadavas vormis koopiaid või teeb need kättesaadavaks üksnes soodustatud isikutele või teistele volitatud üksustele;
 - (b) võtab asjakohased meetmed, et tõkestada kättesaadavas vormis koopiate ebaseaduslikku reprodutseerimist, levitamist, edastamist ja kättesaadavaks tegemist;
 - (c) tegutseb nõuetekohase hoolsusega ja säilitab andmeid teoste ja muu materjali ning nende kättesaadavas vormis koopiatega tehtud toimingute kohta ning
 - (d) avaldab ja ajakohastab oma veebisaidil vajaduse korral teavet selle kohta, kuidas ta on punktides a–c kehtestatud kohustusi täitnud.
2. Liikmesriigis asuv volitatud üksus, kes teeb artiklites 3 ja 4 osutatud toiminguid, esitab soodustatud isikule või õiguste omajale taotluse korral järgmise teabe:
 - (a) selliste teoste ja muu materjali loetelu, millest tal on olemas kättesaadavas vormis koopiaid, täpsustades, mis kujul need kättesaadavad on; ning
 - (b) nende volitatud üksuste nimed ja kontaktandmed, kellega ta on kättesaadavas vormis koopiaid artiklite 3 ja 4 alusel vahetanud.

Artikkel 6

Isikuandmete kaitse

Isikuandmete töötlemine käesoleva määruse alusel toimub kooskõlas direktiiviga 95/46/EÜ.

Artikkel 7

Hindamine

Mitte varem kui [viie aasta möödumisel kuupäevast, millest alates määrus kohaldamisele kuulub], viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab peamised järeldused Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, lisades vajaduse korral järeldustele ettepanekud määruse muutmiseks.

Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mis on vajalik hindamisaruande ettevalmistamiseks.

Artikkel 8

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 9
Ajaline kohaldamisala

Käesolevat määrust kohaldatakse alates [direktiivi [...] ülevõtmise tähtpäev].

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja